

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

4. Cæli aspectus & pulchritudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

Potuit Adamus è quatuor elementis, & (à prædominio) è terra limboque formatus, quàm primùm factus est in animam viventem, (hoc est, animal vivens, & videns) longè omnia maiore cum voluptate tueri. Vt primùm enim spirare, atque è pigra gleba animatus ambulare cœpit, velut peregrinus aliquis hospes in nunquam visam urbem intrans, oculos vbique circumtulit, per hoc nouum, & inusitatæ elegantiaë theatrum; sedemque hinc Angelis, inde hominibus, immo vtriusque vtriusque olim communem aspexit; deorsum virentem, sursum splendens, & indefatigata cælestium orbium officia voluentem; nusquam non certis æternisque legibus deuinctam miratus. Ac initio quidem, nature corporisque sui vti que fabricam secutus, vultum, ad cælestes orbis, placuit attollere, vt oculis quoque rationem caperet eorum, quæ iam lucida mète comprehendebat. Ibi ergo in octaua sphaera, suspexit velut innumerabiles stellas, quibus sapientissimus Artifex mixtim, & tanquam sine ordine, non tamen sine consilio, & summa arte, prouidentiaque cælum vndique, & vndique, iucundissima confusione, conspersit. Ibi vidit nocturnam Lunæ successionem, à fraternis occurssionibus lene remissumque lumen mutantem; & modò occultam ab hominibus amittendam agnouit, modò toto ore terris imminens oculis rursus accipiendam vidit; accessionibus damnisque mutabilem, semperque proximè dissimilem futuram. Ibi obseruauit & reliqua quinque sidera ex indole sua, diuersis vijs, cælisque vagantia, & in contrarium præcipiti mundo nitentia, proprioque motu, quasi per chorum, nunc horsum, nunc illorsum tendentia, circulumque suum completa, redituraque, per gyros, ad pristinam stationem. Nec cælestium luminum multitudinem tantam miratus est, sed etiam varietatem, situm, dispositionem, figuramque, ad arbitrium Astrologorum, mente fabricandas. Ibi deprehendit Lunam, & apparentiores fulgores è minoribus ignibus commendari; ibi cum læticia laudauit, minimæ magnitudinis stellas, quas vidit velut aurea quædam puncta, in cæruleo conopæo, pulcherrimè interlucere. Horum omnium siderum lucem, ex arte diuina, sensit non esse meridiani solis claritudini parem, sed leniter illustrantem: cum ita splendor ad suauitatem temperatus, contemplantium obtu-

obtutibus non officeret; & neque cursum astrorum olim obseruatos, neque navigationum mensuram inde perituros, esset fulgor nimis ardens perstricturus; stellæque singulæ virtutes suas, vel motu, vel luce, sine nocturnæ refrigerationis detrimento, possent commodiùs propagare. Laudauit tunc utiq; Adam mundi Conditorum, cum & posteri eius, eodem aspectu incensi, in diuinas laudes fuerint effusi. Suspexit ad astra Dauid, & canere cepit: *Laudate Dominum de calis: laudate eum in excelsis. Laudate omnes Angeli eius*, qui scilicet cælestium orbium motibus præstant: *Laudate eum omnes virtutes eius*; quæ de stellis in terram descenditis, quæque plantas producitis, quarum vi maxima ac minima formantur; & ipsum adedò aurum intra celissimos montes, gemmæ in profundissimis vadis excoquantur. Assonant tres pueri, & iucundissimo, inter incendia, tricinio acclamant: *Benedicite stella Domino*. D. autem Ambrosius omnes iubet in cælum suspicere, & contueri, *quo modo per Lunæ, ac stellarum fulgorem calum velut quibusdam floribus coronatum, ita ignitis luminaribus micet, ut Paradisi putes vernante depictum, spirantium rosarum viuis monilibus renitere. Unde & à plerisque ornamentum calis est nuncupatum, eò quod sit stellarum monile pretiosum*. Seneca Ethnicus homo, ipse mundus, ait, *quoties per noctem ignes suos fudit, & tantum stellarum innumerabilium refulsit, quem non intentum in se tenet? Tenuit igitur utique & primum omnium parentem, ac sine corruptionis adhuc caligine sapientem.*

V.

S. Ambros.
lib. cit. c. 1.
Senec. in Hi.
pol. Virgil.
4. Georg.

Sed nihil est magis tunc admiratus, quàm, quod erat in mundo clarissimum, ipsum scilicet roseum solem, qui est, ut ait S. Pater, *oculus mundi, iucunditas diei, calis pulchritudo, natura gratia, præstantia creatura*; & ut ait Poëta: *sereni maximum mundi decus* qui omnia virtute implet, terras die illustrat, homines & pecudes pulchritudine recreat; *calis spirabile lumen*; cor vniuersi; vita colorum; in cuius globum lux omnis est collecta; à quo ceu fonte fulgor omnis in lunam & stellas longè latèque dimanat. *Qui certis dimensum partibus orbem per duadena regit*, nitidus, citus, aureus *astra*: qui quotidiano cursu diei noctisque spatia signat; qui annum in æstatem hyememque, in ver & autumnum diuidit. Motu enim diurno quidem (qui est primi mobilis) in circulos raptus,

ortu

Psal. 148, 1.

Dan. 3.

S. Ambros.
el. 4. Hexaem.
2. p. 2.

Senec. lib. 4.
de benef.
cap. 23.